

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 15 juni 2012

Mål nr

Ö 3142-11

KLAGANDE

TR

MOTPART

Trafikförsäkringsföreningen, 802005-9286

Box 24035

104 50 Stockholm

Ombud: Jur.kand. BE

SAKEN

Hinder mot verkställighet

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätts beslut 2011-06-14 i mål ÖÄ 1391-11

Dok.Id 69169

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

TR har yrkat att Högsta domstolen ska förklara att hinder mot verkställighet föreligger på grund av preskription.

Trafikförsäkringsföreningen har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL

1. Frågan i målet är om den treåriga preskriptionstid som enligt 2 § andra stycket preskriptionslagen (1981:130) gäller för konsumentfordringar ska tillämpas på fordringar avseende trafikförsäkringsavgift.
2. Trafikförsäkringsavgiften ersatte år 1978 det i trafikskadelagen (1975:1410) föreskrivna bötesstraffet för den som underlät att fullgöra sin försäkringsplikt. Anledningen var att det tidigare sanktionssystemet inte ansågs tillräckligt effektivt. Avgiftsordningen syftar dels till att ha en preventiv effekt genom att fordonsägarna har intresse av att teckna trafikförsäkring för att undgå avgifter överstigande premierna, dels till att Trafikförsäkringsföreningen får viss täckning för ansvaret för skador orsakade av oförsäkrade fordon samt ersättning för kostnader för administrering av avgiftssystemet (prop. 1977/78:16 s. 51 ff.).

3. Som framgår av förarbetena till ändringar år 1999 i trafikskadelagen bör trafikförsäkringsavgiften inte ses som ett alternativ till den premie som skulle ha erlagts, utan mer som en sanktion mot dem som inte lojalt bidrar till det skydd för trafikanterna som systemet med obligatorisk trafikförsäkring ger (prop. 1998/99:42 s. 20).

4. Huvudregeln är att en fordran preskriberas tio år efter sin uppkomst. Enligt 2 § andra stycket preskriptionslagen är preskriptionstiden (frånsett fordringar enligt löpande skuldebrev) dock tre år för fordran mot en konsument, om fordringen avser en vara, tjänst eller annan nytting som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet har tillhandahållit konsumenten för huvudsakligen enskilt bruk.

5. Högsta domstolen har i rättsfallen NJA 1988 s. 503 I och II samt NJA 1993 s. 724, som rörde fordringar som en kommun respektive Televerket hade mot enskilda, tagit ställning till vad som ska anses utgöra konsumentfordringar. Bland annat uttalas att bestämmelsen om treårspreskription inte förutsätter att ett avtalsförhållande föreligger och att särregeln om konsumentfordringar bör ges en vidsträckt tillämpning mot bakgrund av det intresse som uppstår regeln.

6. Trafikförsäkringsavgifterna debiteras av Trafikförsäkringsföreningen enligt en schabloniserad beräkning som i många fall medför avsevärt högre avgifter än de trafikförsäkringspremier som skulle ha varit aktuella. Grunden för rätten att ta ut trafikförsäkringsavgift är främst att säkra efterlevnaden av trafikförsäkringsplikten och avgiften utgör en sanktion mot dem som inte bidrar till trafikförsäkringssystemet. Någon motprestation kopplad till avgiften erhålls inte av den avgiftsskyldige. Det kan därmed inte anses att en fordran på trafikförsäkringsavgift avser en nytting som tillhandahålls fordonsägare för huvudsakligen enskilt bruk. Föreningens fordran på

trafikförsäkringsavgift utgör således inte en konsumentfordran utan är underkastad den allmänna tioårspreskriptionen.

7. Trafikförsäkringsföreningens fordran mot TR är därmed inte preskriberad. Överklagandet ska följaktligen avslås.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Marianne Lundius, Leif Thorsson (referent), Ella Nyström, Göran Lambertz och Agneta Bäcklund
Föredragande justitiesekreterare: Magdalena Petersson